

Vaikuttaminen päättäjän näkökulmasta: mitä, miten milloin

26.5.2016

Sari Essayah

Kansanedustaja 2003-2007; 2015-
Euroopan parlamentin jäsen 2009-2014

Vaikuttaminen EU:n
päätöksentekoon

Vaikuttaminen kansalliseen
päätöksentekoon

EU:n toimielimet, joihin kaikkiin voi vaikuttaa

Euroopan parlamentti

751 jäsentä, jotka edustavat EU:n kansalaisia

EU:n lainsäädäntö- ja budjettivalta

Instituutioiden parlamentaarinen valvonta

Euroopan unionin neuvosto

28 jäsenvaltion ministerit

EU:n lainsäädäntö- ja budjettivalta

EU:n kansainväliset sopimukset

Euroopan komissio

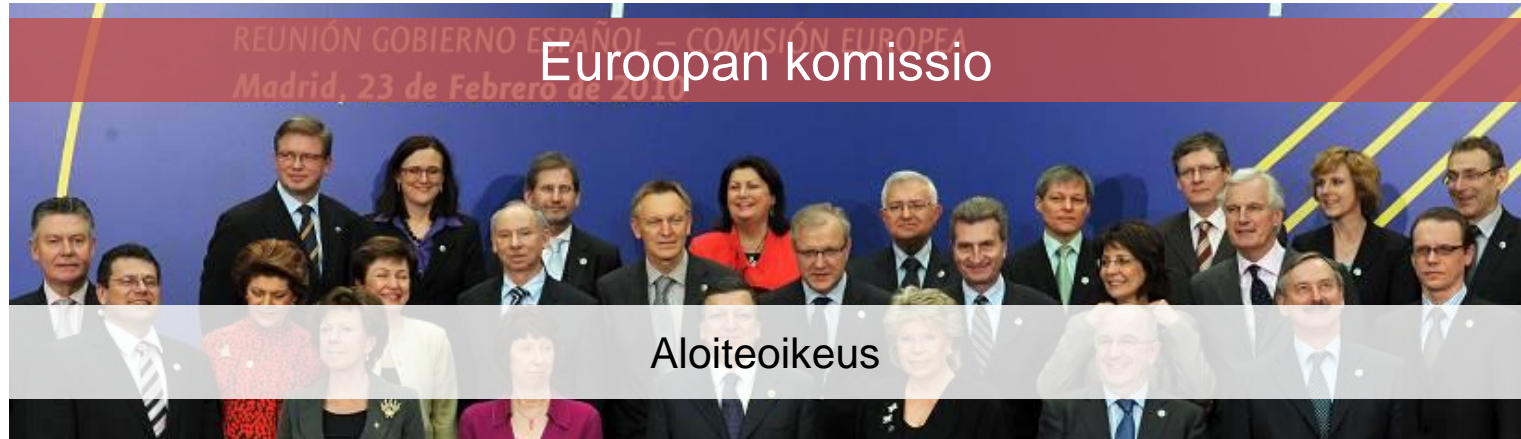
28 komissaaria

Lainsäädäntöaloitteet

EU:n talousarvion ja toimintaohjelmien hallinnointi

Tavallinen lainsäädäntöjärjestys

Kaavio

Sovittelukomitea

Tavallinen lainsäätämisjärjestys

Ensimmäinen käsittely

- **Komissio** esittää säädösehdotuksen samanaikaisesti **parlamentille** ja **neuvostolle**. Parlamentti hyväksyy **kantansa** ja toimittaa sen neuvostolle. Neuvosto hyväksyy parlamentin ensimmäisen käsittelyn tuloksen: **ehdotettu säädös katsotaan annetuksi.**

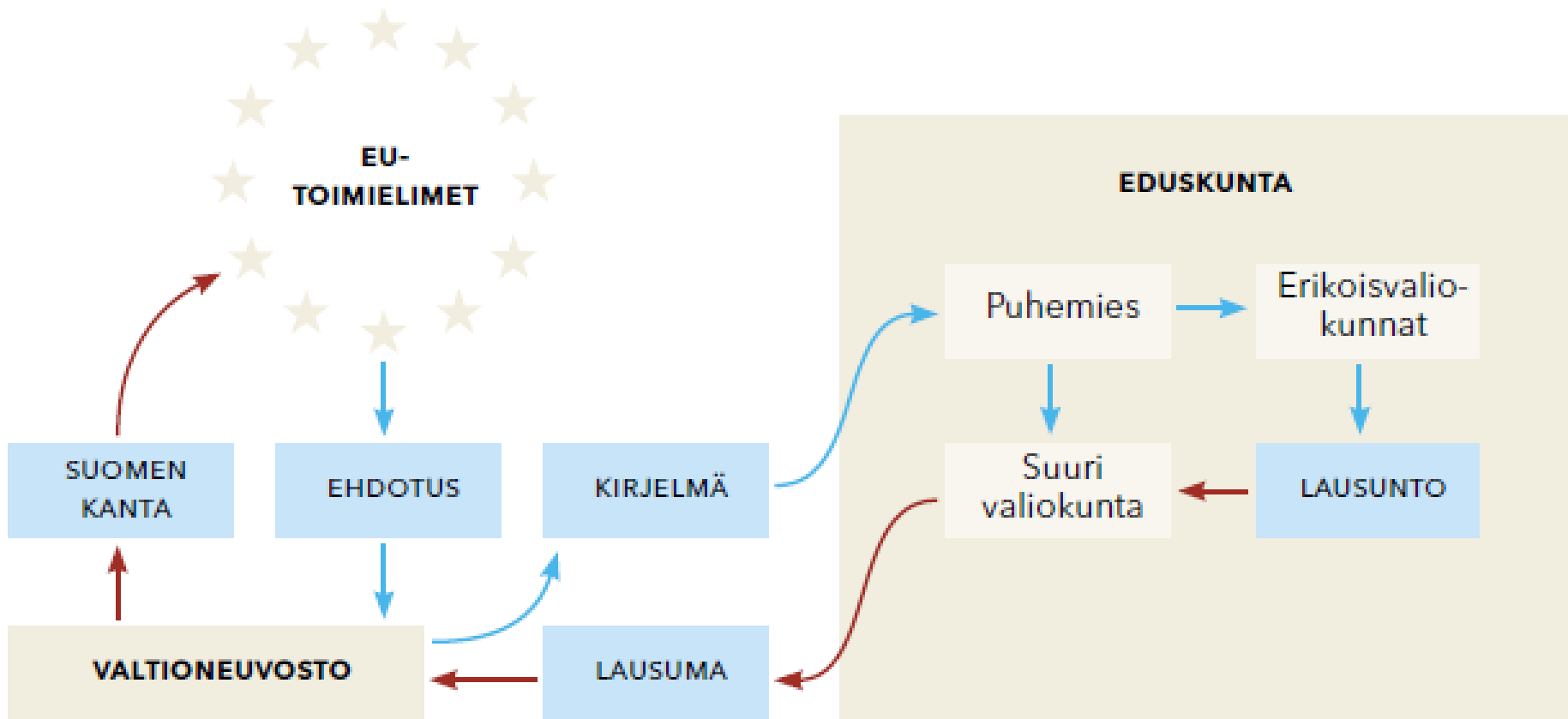
Toinen käsittely

- **Neuvosto ei hyväksy parlamentin ensimmäisen käsittelyn kantaa; se laatii oman kantansa.**
- **Parlamentilla** on kolme kuukautta aikaa reagoida (pidennystä neljään kuukauteen voidaan pyytää). Se voi hyväksyä neuvoston kannan tai olla ilmaisematta kantaansa: **ehdotettu säädös** katsotaan annetuksi neuvoston kannan mukaisesti.
- Parlamentti voi tehdä tarkistuksia neuvoston kantaan (tietyin rajoituksin). Tässä tapauksessa **neuvostolla** on kolme kuukautta aikaa hyväksyä parlamentin tarkistukset (pidennystä neljään kuukauteen voidaan pyytää), jolloin **ehdotettu säädös** katsotaan annetuksi, tai neuvosto hylkää ne: sovittelukomitea (28 jäsentä parlamentista ja 28 jäsentä neuvostosta) kutsutaan koolle lähentämään eri kantoja toisiinsa.
- Parlamentti voi myös hylätä neuvoston kannan jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä: säädösteksti hylätään.

Sovittelu ja kolmas käsittely

- Sovun löytämisen jälkeen **sovittelukomitea** hyväksyy neuvoston kantaan ja Euroopan parlamentin toisen käsittelyn tarkistuksiin perustuvan **yhteisen tekstin**.
- Jos neuvosto ja **parlamentti** hyväksyvät yhteisen tekstin kokonaisuudessaan, **säädös** katsotaan annetuksi.
- Jos sovittelukomitea ei onnistu laatimaan yhteistä tekstiä tai jos parlamentti tai neuvosto ei hyväksy sitä, katsotaan, ettei **säädöstä** ole annettu.

EU-ASIOIDEN KÄSITTELYPROSESSI SUOMESSA

EU-ASIOIDEN KÄSITTELY EUROOPAN PARLAMENTISSA

- Euroopan parlamentti osallistuu lähes kaikilla politiikkasektoreilla enenevässä määrin eurooppalaisen lainsäädännön laatimiseen ja muuttamiseen.
- Lissabonin sopimuksen tultua voimaan parlamentin rooli on korostunut entisestään. Parlamentti on toinen EU:n budjettivallan käyttäjä. Lisäksi se laatii poliittisia kannanottoja – tänä päivänä useiden komission ehdotusten taustalla on parlamentin omasta aloitteestaan antama mietintö (ns. INI- mietintö).
- Uutta EU-lainsäädäntöä annetaan pääsääntöisesti tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.
- Suomessa kunkin asian parlamenttikäsittelyä seuraa se taho, jolla on asian valmisteluvastuu muutoinkin ministeriöiden välisessä työnjaossa.
- Myös EU-edustuston virkamiehet seuraavat tiiviisti parlamentin toimintaa, joten heidän asiantuntemustaan ja kontaktejaan kannattaa hyödyntää. **E erityisen tärkeää on parlamentin käsittelyjen seuraaminen ja päätöksiin vaikuttaminen valiokuntavaiheessa.**

- Kaikissa EU-hankkeissa ei riitä, että ministeriön vastuuvirkamies on tietoinen käsittelyn etenemisestä ja keskusteluista parlamentissa. Esimerkiksi silloin, kun Suomi on jäämässä neuvostossa vähemmistöön, tai kun EU-hankkeeseen liittyy kansallisia erityispiirteitä, joille ei löydy ymmärrystä komissiossa ja neuvostossa. Tai silloin kun hanke on muutoin Suomelle erityisen vaikea, **on suunniteltava tavat vaikuttaa ja pitää yhteyttä myös parlamenttiin.**
- Suomalaiset mepit ovat tärkeä kanava parlamentin työhön, mutta parlamenttivaikuttamisen ei pitäisi rakentua yhteistyölle yksinomaan parlamentin suomalaisjäsenten kanssa.
- Avainhenkilöitä ja potentiaalisia kontakteja ovat, käsiteltävästä hankkeesta riippuen: **raportoija eli mietinnönlaativa MEP, muiden puolue ryhmien nimeämät varjoraportoijat, ao. valiokuntienpuheenjohtajat sekä valiokuntakoordinaattorit.** Keskeisten meppien avustajat sekä valiokuntien virkamiehet ovat luonteva kohde alustavaan yhteydenottoon.
- Eduskunnan valiokunnat voivat kutsua meppejä kuultaviksi asiantuntijoina. Tätä vuoropuhelua täydentää kunkin eduskuntaryhmän säännöllinen yhteydenpito samaa puoluetta edustaviin meppeihin.

MILLAISTA ON HYVÄ VAIKUTTAMINEN?

- Oikea-aikaista ja oikein kohdennettua (ketkä ovat asian kannalta oleelliset toimijat)
- Selkeät argumentit ja muutostarpeet -> jos mahdollista, omat paremmat muutosesitykset
- Pelkkä vastustaminen takaa harvoin toivottua lopputulosta, (hylkäsesityksen kaaduttua äänestys jatkuu muista muutosesityksistä)
- Joskus tarvitaan varmistava muutosesitys (vain kompromissineuvotteluihin pääsemiseksi)

- Äänestyslistat voivat yllättää (hyvät muutosesitykset saattavat mennä kompromissien mukana eikä niistä edes äänestetä)
- Asian seuranta koko matkan, (kompromissit hioutuvat ennen äänestyksiä, viime hetken muutokset mahdollisia)
- Kotimaisen valmistelujärjestelmän ja EU-vaikuttamisen painopistettä on siirrettävä säädösehdotuksien virallisesta käsittelyvaiheesta aikaan, jolloin komissio valmistelee ehdotuksiaan. Kansalliset tavoitteet ja kannat on asetettava EU-säädöshankkeita varten riittävän aikaisin.

Plenary sessions:
the final vote

Kansallinen lainvalmistelu

Aloite

1

Esivalmistelu

2a

Perusvalmistelu (Virkatyö)

2b

Perusvalmistelu (Valmisteluelin)

3

Lausuntomenettely

4

Jatkovalmistelu

5

Valtioneuvoston päätöksenteko

6

Eduskuntakäsittely

7

Lain vahvistaminen Säädoskokoelmassa julkaistu laki

...

Täytäntöönpano ja seuranta

Lakien säätäminen

Suomen perustuslain mukaan lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta. Lait valmistellaan siinä ministeriössä, jonka toimialaan asia kuuluu. **Periaatteellisesti merkittävimpiä hankkeita valmistellaan komiteoissa tai toimikunnissa, joissa on mukana eri hallinnonalojen, puolueiden ja muiden etutahojen edustajia. Eri intressitahojen näkemyksiä kuullaan lausuntokierroksin ja erityisissä kuulemistilaisuuksissa.**

Ministeriöissä valmistellut hallituksen esitykset käsitellään valtioneuvoston yleisistunnossa. Ministeriöt vastaavat myös asetusten valmistelusta. Tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö voivat antaa asetuksia eduskunnan säätämän lain perusteella.

Lakien säätäminen

Hallituksen esitykset annetaan eduskunnalle valtioneuvoston yleisistunnon päätöksellä. Tavallinen lakiesitys käsitellään eduskunnassa kahdessa eri istunnossa, joita edeltää lain muotoutumisen kannalta tärkeitä valiokuntakäsittelyjä.

Valiokunnat kuulevat asiantuntijoita ja viranomaisia.

Eduskunta voi hyväksyä hallituksen esityksen, muuttaa sitä tai hylätä sen. Päätös tehdään yksinkertaisella enemmistöllä eli yli puolet annetuista äänistä saanut kanta voittaa.

Jos kysymyksessä on perustuslain säätäminen tai muuttaminen, hyväksytty lakiesitys jää lepäämään yli vaalien. Esitys otetaan uudelleen käsiteltäväksi vaalien jälkeisessä eduskunnassa, ja silloin sen hyväksymiseen tarvitaan kahden kolmasosan enemmistö annetuista äänistä.

Lakien säätäminen

Eduskunta voi nopeuttaa perustuslain käsittelyä, jos käsittely julistetaan kiireelliseksi viiden kuudesosan enemmistöllä. Tällöin sama eduskunta voi hyväksyä perustuslain muutoksen kahden kolmanneksen enemmistöllä.

Presidentti vahvistaa eduskunnan hyväksymän lain ja määrää sen voimaantulosta, jollei eduskunta jo ole tästä päättänyt. Jotta eduskunta voi riittävän ajoissa osallistua tulevien Euroopan yhteisön säädösten valmisteluun, sen tietoon saatetaan jo valmisteluvaiheessa kaikki EU:n lainsäädäntöehdotukset samoin kuin hallituksen valmisteleva Suomen kanta niihin. EU-asiat käsitellään eduskunnan suuressa valiokunnassa.